

Председник Уставног суда Црне Горе.

ПОЛОЖАЈ И ПЕРСПЕКТИВА УСТАВНОГ СУДСТВА.

Увод.

Историјски развој уставног судства који траје скоро десет деценија, почев од оснивања Уставног суда Аустрије (1920), преко Чехословачке, Шпаније, Италије, Њемачке, Француске, Португалије, Пољске, Русије, Казахстана до далеке Јужне Африке (1996–1997), потврђује његов есенцијални значај у заштити устава и уставности, људских права и слобода, развоја демократије и правне државе.

Уставно судство, као посебна државна институција високог ауторитета, надлежна за заштиту уставности, тековина је новијег датума која се у свом сталном развоју и акцији, као и право (law in public action), суочава са разноврсним изазовима и дилемама, отвореним питањима за чије су рјешавање нужне сталне реформе.

Положај Уставног суда Црне Горе у систему подјеле власти

Устав Црне Горе, проглашен 22. октобра 2007. године, владавину права истиче у преамбули Устава (пored других основних вриједности: слобода, мир, толеранција, поштовање људских права и слобода, мултикултуралност и демократија), као основну обавезу (опредјељење) грађана.

У Јужној Африци, у Cape Town, је одржана прва Свјетска конференција уставних судова (23–24. јануар 2009), у организацији Уставног суда Јужне Африке и Венецијанске комисије. У свом раду, Уставни суд Јужне Африке је имао помоћ од Савезног уставног суда Њемачке.

Примјетан је побједоносни ход (њемачког) појма правне државе заједно са англоамеричким „rule of law“ и „due process“ у реформским земљама источне Европе.

Уставни систем Црне Горе почива на подели власти у облику парламентарног система. Одступање од парламентарног система власти огледа се у непосредном избору предсједника Црне Горе.

Државна власт у Црној Гори уређена је на начелу диобе власти на:

законодавну, извршну и судску. Судска власт контролише извршну и законодавну тако што контролише законитост њихових појединачних аката. Са друге стране, одлуке судова не подлијежу контроли друге двије гране власти. Устав одређује да начело диобе власти почива на равнотежи и међусобној контроли. Законодавна и извршна власт утичу на уставносудску власт и судску власт тако што предлажу и доносе законе којима се уређује рад Уставног суда и редовних судова и обезбјеђују услови за њихов рад. Осим хоризонталне, диоба власти, обухвата и вертикалну димензију, која је ограничена Уставом зајамченим правом на локалну самоуправу.

У тој тродиоби Устав даје посебно мјесто Уставном суду. Уставом је, генерално, определијељен аустријско-европски континентални модел